

Mishnah Taanit, chapter 3

משנה תענית פרק ג

(1) The order of the fasts mentioned above [for distinguished individuals, is observed], for the first [series of] rain [that did not fall. The first series of rain would usually fall on the third, the seventh, and the seventeenth of MarHeshvan. If rain still did not fall they would then institute the further thirteen aforementioned fasts (see 1:5-7 above) for the entire community]. However, if crops change [detrimentally] we blow [the shofar and all the other stringencies of the final fasts are instituted] for them at once. So too, if rain was interrupted between the first and the next rain for forty days, we blow [the shofar and institute all the stringencies] for them at once, for this is a [sign of a vegetation] plague due to drought.

(2) If rain fell [very lightly which is beneficial and sufficient] for crops but not for trees, or [rain fell strongly which is beneficial] for trees, but not for crops, [or sufficient] for both of these, but not for water-holes, ditches, and caves [used for gathering drinking water], we sound [the shofar and institute all the stringencies] for them at once.

(3) So too, if rain had not fallen on a particular city, as it is stated: "And I caused it to rain on one city and not to rain on another city, one area was rained upon [and the area which was not rained upon, withered]" (Amos 4:7), that city fasts and blows [the shofar] and [since the sudden influx of customers to the rained-on city affected by the drought will cause food shortages in the surrounding area,]

רבנו עובדיה מברטנורא

א סדר תעניות האלו. האמורין בפרקין דלעיל, אינו אלא ברביעה ראשונה, אם עברו שלשה זמנים של רביעה של יורה, שהם שלשה במרחשון ושבעה ושבעה עשר ולא ירדו גשמים, אז היו מתענים יחידים ואחר כך מתענים הצבור שלש עשרה תעניות על הסדר שאמר: **אבל**. ירדו גשמים בעתן וצמחו הזרעים ונשתנו. כמו תחת חטה יצא חוח, ותחת שעורה באשה, או שינוי אחר: **מתריעין עליהם מיד**. בתעניות ראשונות, שכל חומר האמור בתעניות האחרונות, נוהגין מיד בראשונות: **בין גשם לגשם**. בין רביעה ראשונה לשניה: **מכת בצורת**. סימן בצורת הוא: **ב ירדו לצמחים ולא לאילן**. כגון שירדו בנחת שזה יפה לצמחים ולעשבים ואינו מועיל לאילנות: **לאילן ולא לצמחים**. שירדו בכח: **לבורות שיחין ומערות**. שמכניסין בהן מים לשתות: **ג וכל סביבותיה מתענות**.

א סדר תעניות אלו האמור, ברביעה ראשונה. אבל צמחים ששנו, מתריעין עליהם מיד. וכן שפסקו גשמים בין גשם לגשם ארבעים יום, מתריעין עליהם (מיד), מפני שהיא מכת בצורת: **ב ירדו לצמחין אבל לא ירדו לאילן, לאילן ולא לצמחים, לזה ולזה אבל לא לבורות לשיחין ולמערות, מתריעין עליהן מיד: ג וכן עיר שלא ירדו עליה גשמים, דכתיב (עמוס ד) והמטרתי על עיר אחת ועל עיר אחת לא אמטיר, חלקה אחת תמטר וגו', אותה העיר מתענה ומתערע, וכל סביבותיה,**

those cities around it fast, but do not blow. Rabbi Akiva says: They blow [the shofar] but do not fast.

(4) So too, a city in which there is a plague, or a collapse of [sturdy] buildings, that city fasts and blows [the shofar] and all surrounding cities fast, but do not blow. Rabbi Akiva says: They blow [the shofar] but do not fast. What is considered a plague? In a city that could supply five hundred foot soldiers, if three men die on three consecutive days, it is considered a plague. Less than this is not considered a plague.

(5) For these we blow [the shofar] everywhere: Wind [that damages the kernels in grain], blasts [of heat, which causes the grain to pale], mildew, locust, *hasil* locusts, wild beasts, and the sword [i.e., foreign armies, even if en route to another destiny] in these situations, we blow [the shofar] as these are all likely to spread.

(6) It once happened that Elders went down from Jerusalem to their own cities [in Israel] and ordered a fast because wind-blasted grain was seen in Ashkelon [in an amount that was sufficient to fill] the size of the mouth of an oven in [the Philistine city of] Ashkelon. They also decreed a fast because of wolves that had devoured two children beyond the Jordan. Rabbi Yose says: Not because they devoured, but rather, they were seen [entering the city].

(7) For these we cry out [in prayer] on Shabbat: If a city is surrounded by [hostile]

רבנו עובדיה מברטנורא

שאותה העיר שלא ירדו בה גשמים תלך לקנות תבואה בעיר שירדו בה ויהיה רעב: ד מפולת. שחומותיה הבריאות נופלות. אבל רעועות אין זו מפולת: ה בכל מקום. ואפילו הערים הרחוקות ממנה הרבה, כדמפרש טעמא בסיפא מפני שהיא מכה מהלכת: שדפון. רוח שמפסיד את התבואה ומתרוקנת מן הזרע: ירקון. תבואה שהכסיפו פניה. ויש מפרשים ירקון חולי שהופך פני אדם כמראה ירק השדה: ועל חיה רעה. שנראית ביום בישוב: ועל החרב. חיילות העוברות ממקום למקום ואע"פ שאינם באים להלחם עם אותם העיר: ו לעריהן. לארץ ישראל: כמלא פי תנור. שלקתה בשדפון כל כך תבואה שהיה ראוי לעשות ממנה פת למלאות ופיו התנור: באשלקון. בארץ פלשתים: ועל

מתענות ולא מתריעות. רבי עקיבא אומר, מתריעות ולא מתענות: ד וכן עיר שיש בה דבר או מפלת, אותה העיר מתענה ומתריעת, וכל סביבותיה מתענות ולא מתריעות. רבי עקיבא אומר, מתריעות ולא מתענות. אינהו דבר, עיר המוציאה חמש מאות רגלי, ויצאו ממנה שלשה ימים בשלשה ימים זה אחר זה, הרי זה דבר. פחות מכאן, אין זה דבר: ה על אלו מתריעין בכל מקום, על השדפון ועל הירקון, על הארבה ועל החסיל, ועל חיה רעה ועל החרב, מתריעין עליה, מפני שהיא מכה מהלכת: ו מעשה שירדו יקנים מירושלים לעריהם, וגזרו תענית על שנראה כמלא פי תנור שדפון באשלקון. ועוד גזרו תענית על שאכלו זאבים שני תינוקות בעבר הירדן. רבי יוסי אומר, לא על שאכלו אלא על שנראה: ז על אלו מתריעין בשבת, על

gentiles, or inundated by the river, or if a ship is tossing in the sea. Rabbi Yose says: We may call upon the people [by sounding the shofar on Shabbat] for assistance, but not for a call to prayer [the *halachah* is that we may not blow the shofar on Shabbat but we may fast and call out in prayer]. Shimon HaTimni says: [One may] also [blow the shofar] on [Shabbat on] account of a plague, but the Sages did not agree with him [rather, one sounds the shofar for a plague only on a week-day]. (8) On any calamity that befalls the community [Heaven forbid], we sound [the shofar], except for an overabundance of rain [which causes inconveniences, however, any rain which causes damage, we do sound the shofar]. It once happened that they said to Honi Hama'agel [i.e., the circle drawer, so named because of the following incident (Rashi Menahot 94b)]: Pray that it should rain. He said to them: Go and bring in the [portable clay] Pesah ovens, so that they do not dissolve [in the rain]. He then prayed but no rain fell. What did he do? He drew a circle [in the ground] and stood within it and exclaimed: Master of the Universe! Your children have turned to me because they see that I am as a member of Your household. I swear by Your great Name, that I will not move from here until You have mercy upon Your children. Rain began to drip. He said: This is not [the kind of rain] that I asked for; rather, for rain that will fill the cisterns, ditches and caves. The rain then started to come down with great force. He said: This is not [the kind of rain] that I asked for; rather, rain of benevolence, blessing, and bounty. Rain then started falling in

רבנו עובדיה מברטנורא

שאכלו זאבים. דהיא חיה רעה ומכה מהלכת היא: **על שנראה.** באו בעיר: **ז המיטרפת.** מתחבטת ומשתברת. כמו ביצה הטרופה בקערה: **לעזרה.** לקבץ את העם שיבואו לעזור ולהושיע. והלכה שאין תוקעים עליהם בשופר או בחצוצרות בשבת אלא אם כן הוצרכו לתקוע לקבץ את העם, אבל מתענים וזועקים ומתחננים עליהם בשבת: **שמעון התימני.** מתמנת היה: **אף על הדבר.** מתריעין בשבת: **ולא הודו לו חכמים.** להתריע על הדבר בשבת, אבל בחול מתריעין: **ז חוץ מרוב גשמים.** לא שירדו הרבה כל כך שמקלקלין את התבואה, אלא שכבר ירדו הרבה שאין צריכין להם עוד והן לטורח על בני אדם: **תנורי פסחים.** של חרס הם ומיטלטלין ממקום למקום: **שלא ימוקו.** בגשמים:

עג עוגה. השם הקרוב רשע עגול ועגול: **ושמי בורות.** גשמים רשעים למלאות בורות: **אם**
 Copyright © 2008 eMishnah.com All Rights Reserved.
 Excerpted from "The Mishnah: A New Integrated Translation and Commentary"
 Distributed by Israel Book Shop (732) 901-3009

עיר שהקיפוה גוים או נהר, ועל ספינה המטרפת בים. רבי יוסי אומר, לעזרה ולא לצעקה. שמעון התימני אומר, אף על הדבר, ולא הודו לו חכמים: ז על כל צרה שלא תבוא על הצבור, מתריעין עליה, חוץ מרוב גשמים. מעשה שאמרו לו לחוני המעגל, התפלל שירדו גשמים. אמר להם, צאו והכניסו תנורי פסחים, בשביל שלא ימוקו. התפלל ולא ירדו גשמים. מה עשה, עג עוגה ועמד בתוכה, ואמר (לפניו), רבונו של עולם, בניד שמו פניהם עלי, שאני כבן בית לפניך. נשבע אני בשמך הגדול שאיני זו מכאן, עד שתרחם על בניך. התחילו גשמים מנטפין. אמר, לא כך שאלתי, אלא גשמי בורות שיהיו ומצרות. התחילו לירד בנעת. אמר, לא כך שאלתי, אלא גשמי רצון, ברכה

a normal fashion until the Israelites were forced to go from Jerusalem to the Temple [to seek shelter from the rain]. They [then] said to him: Just as you prayed for it to rain, pray that the rain cease. He said to them: Go see if the stone of the claimers [where losers and finders would call out regarding lost objects, which was very tall] has been covered by water [i.e., go see if there is a flood, otherwise, I will not pray for the rain to cease]. Shimon ben Shatach sent to him: Were it not that you are Honi, I would place you under the ban [for being disrespectful by saying: This is not the kind of rain that I asked for], but what can I do to you, since you make yourself as a favorite child before the Omnipresent, and He fulfills your requests, as a favorite child whose father fulfills his request. Regarding you Scripture states: "May your father and mother be glad and may she who bore you, rejoice" (Proverbs 23:25).

(9) If they had been fasting, and it began to rain before sunrise, they need not complete [the fast]. However, if it began to rain after sunrise, they must complete [the fast]. Rabbi Eliezer says: If it began to rain before noon, they need not complete the fast, but if it began to rain after noon, they must complete the fast [the *halachah* follows Rabbi Eliezer]. It once happened that the Rabbis decreed a fast in Lod and it started to rain before noon. Rabbi Tarfon said to them: Go eat and drink and make the day a festival. They went and ate and drank and made the day a Festival, in the afternoon, they recited the Great Hallel (Psalms 136) [since one does not recite the Great Hallel on an empty stomach].

רבנו עובדיה מברטנורא

נמוחית. אם כולה מכוסה במים: **אבן טועים.** אבן היתה בירושלים, שכל מי שמוצא מציאה היה עומד עליה ומכריז מציאה מצאתי, ובאין בעליה ונותנין סימניה ונותלין אותה, ואותה אבן נקראת אבן טועים. ומצאתי כתוב, שהיתה גבוהה מאד ולא היה אפשר שתתכסה בגשמים, אלא אם כן בא מבוול לעולם: **לנדות.** שמנדין על כבוד הרב: **מתחטא.** מתגעגע: **ט רבי אליעזר אומר קודם חצות לא ישלימו.** והלכה כרבי אליעזר: **צאו ואכלו ושתו.** ולא אמר להן קראו הלל הגדול

וּנְדָבָה. יָרְדוּ כְּתִיקָנָן, עַד שֶׁיֵּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִירוּשָׁלַיִם לְהַר הַבַּיִת מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים. בָּאוּ וְאָמְרוּ לוֹ, כִּשְׁם שֶׁהִתְפַּלֵּלְתָּ עֲלֵיהֶם שֶׁיִּרְדוּ כֶּךָ הַתְּפִלָּה שֶׁיֵּלְכוּ לָהֶן. אָמַר לָהֶן, צָאוּ וּרְאוּ אִם נִמְחִית אֲבָן הַטּוֹעִים. שָׁלַח לוֹ שְׁמַעוֹן בֶּן שִׁטָּח, אֲלֵמָּלָא חוֹנֵי אַתָּה, גּוֹרְנֵי עֲלֶיךָ נְדוּי. אֲבָל מַה אַעֲשֶׂה לָּךְ, שְׂאֵתָה מִתְחַטָּא לְפָנֵי הַמְּקוֹם וְעוֹשֶׂה לָּךְ רְצוֹנְךָ כִּבְּן שֶׁהוּא מִתְחַטָּא עַל אָבִיו וְעוֹשֶׂה לוֹ רְצוֹנוֹ. וְעֲלֶיךָ הַכְּתוּב אוֹמֵר, (מְשִׁלִּי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ וְתִגַּל יוֹלְדֶיךָ: ט הָיוּ מִתְעַנְּיִן וַיִּרְדּוּ לָהֶם גְּשָׁמִים קֹדֶם הַנֶּזֶק הַחֲמֻדָּה, לֹא יִשְׁלִימוּ. לֹאֲחֵר הַנֶּזֶק הַחֲמֻדָּה, יִשְׁלִימוּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, קֹדֶם חֲצוֹת לֹא יִשְׁלִימוּ, לֹאֲחֵר חֲצוֹת יִשְׁלִימוּ. מַעֲשֶׂה שֶׁגִּזְרוּ תַעֲנִית בְּלוֹדָה, וַיִּרְדּוּ לָהֶם גְּשָׁמִים קֹדֶם חֲצוֹת. אָמַר לָהֶם רַבִּי טַרְפוֹן, צָאוּ וְאָכְלוּ וְשָׂתוּ וְעָשׂוּ יוֹם טוֹב. וַיֵּצְאוּ וְאָכְלוּ וְשָׂתוּ וְעָשׂוּ יוֹם טוֹב, וּבָאוּ בֵּין הָעֲרֵבִים וְקִרְאוּ הַלֵּל הַגָּדוֹל: